

Pauluse Kiri

Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku Tartu Pauluse koguduse kuukiri

Avamise ootel...

Kaua oodatud maalid on valmis. Täna eemaldame neilt katte.

Esmaspäeval, 27. septembri õhtul jõudsid maalid juba raamituna paika, mis saab nende koduks – Pauluse kirikusse. Teisipäeval puuris Urmas Saupõld kruvide ja tüüblite jaoks seina augud, kunstnikule ja koguduse õpetajale tuli appi ka Olev Põld.

Samal õhtul kirjutas Aapo Pukk mõlema maali alla kirjakohta, mis on olnud maalimisel juhtmotiiviks. Kolmapäeval sai õige heledas toonis tähti seinal veel viimistletud ning seejärel katsid õpetaja Kristjan Luhamets ja kunstnik Aapo Pukk maalid sametkangaga.

100 aastat tagasi tellis kogudus altarikuju

4. novembril 1921 otsustas Tartu Pauluse koguduse nõukogu tellida prof Amandus Adamsonilt raidkuju. Esialgu kavatseti tellida skulptuuri-grupp kipsist, siis aga sai kunstnik paar marmorkujude tellimust ning mitme töö pärast korraga tasus Itaalia reis end paremini ära. Ka marmor tuli mitme kuju jaoks korraga soodsam. Julgustavaid sõnu marmori kasuks ütles nõukogu liige Mart Jänes, kes hindas marmorit püsiva materjalina.

Maali asemel kuju tellimise mõtet õhutas koguduse õpetaja Arnold Habicht, kes hindas moodsat arhitektuuri ja funktsionaalsust. Näiteks tõi ta mitmeid uusi välismaa kirikuid.

Esialgu kavandati kuju pühakirja sõna kohaselt “Laske lapsukesed

minu juurde tulla!” kuid peagi leiti, et oleks liiga ühekülgne ainult lapsi mainida. Seejärel pakkus Amandus Adamson välja motiivi: “Tulge minu juurde kõik, kes teie vaevatud ja koormatud olete!” Kogudus oli kunstniku ettepanekuga päri ning juba 19. juulil 1921 teatas Postimees, et Paulus kogudus tellib maali asemel altarikuju, juhtmotiiviks Mt 11,28.

Pühapäeval, 9. oktoobril 1921 võttis Adamson osa koguduse nõukogu koosolekust. Marmorkuju hinnaks pakkus ta miljon marka, kipsist oleks saanud 300 000 margaga. Juba koosolekust osavõtjad lubasid annetada 200 000 marka. Novembri alguseks oli annetusi kogunenud üle 300 000. Nii langes otsus marmori kasuks.

2-eurone avab nüüd torni ukse

Selleks, et pääseda Tartu Pauluse kiriku torni, ei pea rännumehed ja teised huvilised enam kantsleis võtit küsima, vaid igaühel on võimalus avada torni uks 2-eurose mündiga. Aparaat ukse kõrval tunnistab münte alates 10 sendist. Uks avaneb, kui on sisestatud vähemalt 2 eurot.

Torni on võimalik külastada kiriku tavapärasel lahtioleku aegadel ehk tööpäeviti kell 10 – 17, laupäeviti kell 10 – 14 ja pühapäeviti enne jumalateenistuse algust kell 9 – 10.

Tartu Pauluse kiriku torn on 43,23 m kõrge, kui mõõta kiriku põrandast, mis on ümbritseva maapinnaga samal kõrgusel. Koos ristiga on torni kõrgus umbes 45 meetrit. Vaateplatvorm asub maapinnast umbes 30 meetri kõrgusel. Kui mõõta merepinnast, on vaateplatvormi kõrgus 87,02 m ja torni tipp enne risti 102,9 m.

Tornis on võimalik näha Pauluse kiriku kelli „Hüüdja hääl” (Mt 3,3) ja „Kiitja keel” (Ps 35,28): esimene kaalub umbes 1200 kg ja teine umbes 800 kg, esimese heli kõrgus on *dis*, teisel *fis*. Kellad valati Saksamaal Bochumis ja võeti Tartus kasutussele 1923. aastal. Kiriku põlengu käigus 1944. aastal kukkusid kellad alla, kuid jäid terveks ning tõsteti taas torni 1946. aastal. Esialgu helistati paigalolevaid kelli nõõriga tila vastu kella tõmmates, kui aastal 2014 pandi kellad elektrimootori jõul kõikumata.

Noorteõhtud on edaspidi neljapäeviti

Pühapäeval, 19. septembril seati uus noortejuht Meribell Mõttus ametisse. Alates 9. septembrist on noorteõhtud neljapäeviti kell 19. Sissepääs kiriku parempoolsest tagumisest uksest. Lähemat info noorte tegemiste kohta saab internetist või tel 53 09 305.

Aapo Pukk: suured asjad

Aapo Pukk ei karda ajakirjanikele tunnistada, et on usklik. Täna, tema sünnipäeval ja Pauluse kiriku esmapühitsemise aastapäeval avame kaks maali, millel Aapo Pukk on kujutanud oma Õnnistegijat.

Milline oli Sinu lapseõlvekodu ja kuidas jõudsid kunsti juurde?

Olen sündinud Tartus 3. oktoobril 1962. a. Elasin emaga (kunstnik ja pedagoog Laine Pukk, sündinud 1935) kahekesi Tolstoi tänaval; ema on kaheksakümne kuuene ja elab praegugi täpselt sama koha peal. Ta on kunagi teinud ühe joonistuse, millel istub väike Aapo, nii väike, et ei räägi veel, istub suure jõupaberi peal, kriidid on käes ja joonistab kogu aeg. Ema ütles tolle aja kohta: ainuke hirm oli, et paber saab otsa!

Ma olin, nagu ema ütles, tema diplomitöö ERKI-s (praeguses Eesti Kunstiakadeemias). Emal ei lastud õpinguid lõpetada. Noor kunstnik oli valinud diplomitööks Juhan Liivi illustreerimise, figuride jalad-käed olid kujutatud „kristjanraualikult“. Kateedrist teatati, et Juhan Liiv pole kirjanik ja Kristjan Raud pole kunstnik, valige uus teema. Ema ei valinud

uut teemat ja tuli siis tuulevarju Tartusse, teda kutsus Aleksander Rimmel Lastekunstikooli juurde õpetama – ja ta jäi sinna kolmekümneks aastaks. Nii et lapseõlvekodust jääb meelde joonistamine, joonistamine, maalimine, maalimine.

Olid sellised juhused ka, kus koolis paluti illustreerida näiteks seinalehte, tegin selle ilusasti ära nagu ma oskasin, õpetaja kiitis, aga lisas juurde: „On näha, et ema on aidanud, see pole sinu enda tehtud!“ Tulin koolipäeva lõpul nuttes koju, et mind ei usuta. Kunstniku maailmas peavad asjad olema ausad, olen niimoodi kasvanud ja hiljem ka ise ennast kasvatanud. Ilma aususeta ei tule midagi välja. Ema vastas minu nutu peale, et ta saab minust aru, sest tema enda lapseõlves oli sama asi. Ema tegi luuletuse, kirjandusõpetaja aga küsis: „Tunnista nüüd üles, millise autori pealt sa selle maha kirjutasid!“ Tänapäevalgi on selliseid kummaliselt andekaid lapsi ja noori. Õpetajatena ei tohiks me seisukohaga kiirustada, peaksime andma aega.

Sovjetlik aeg oli kunstidele ommoodi viljastav. Otsiti ju puhast

alternatiivi, mis poleks mõjutatud ei maailmast ega poliitikast – ja see tee oli võimalik. Minu lastekunstikoolis hakati süvitsi tegelema laste kunstõpetuse metoodikatega. Maaliõpetajaks oli siis Silvia Jõgever, skulptuuri andis Lea Jürisson, kunstiajalugu Olaf Prints, kompositsiooni õpetaja ja hilisem kunstiajaloo õpetaja oli Leili Parhomenko, suvepraktikat andis Heiki Kahro ja joonistamist ning kompositsiooni õpetas mu ema, Laine Pukk. Õpetajaid oli veel, aga nende loetletutega on kõige rohkem mälestusi.

Just sellises keskkonnas olin mina lapsena. Me saime tegeleda natuurist joonistamisega, natuurist maalimisega, nii nagu üks ideaalõpe planeedil Maa peaks olema, ükskõik mis ajastul. Minu lapseõlv on vesivärvi lõhnaga, Emajõe lõhnaga. Seal on Toomemägi, kus iga nurk on läbi joonistatud ja maalitud. Seal on botaanikaaed, ilma milleta ma ei kujuta oma elu ette.

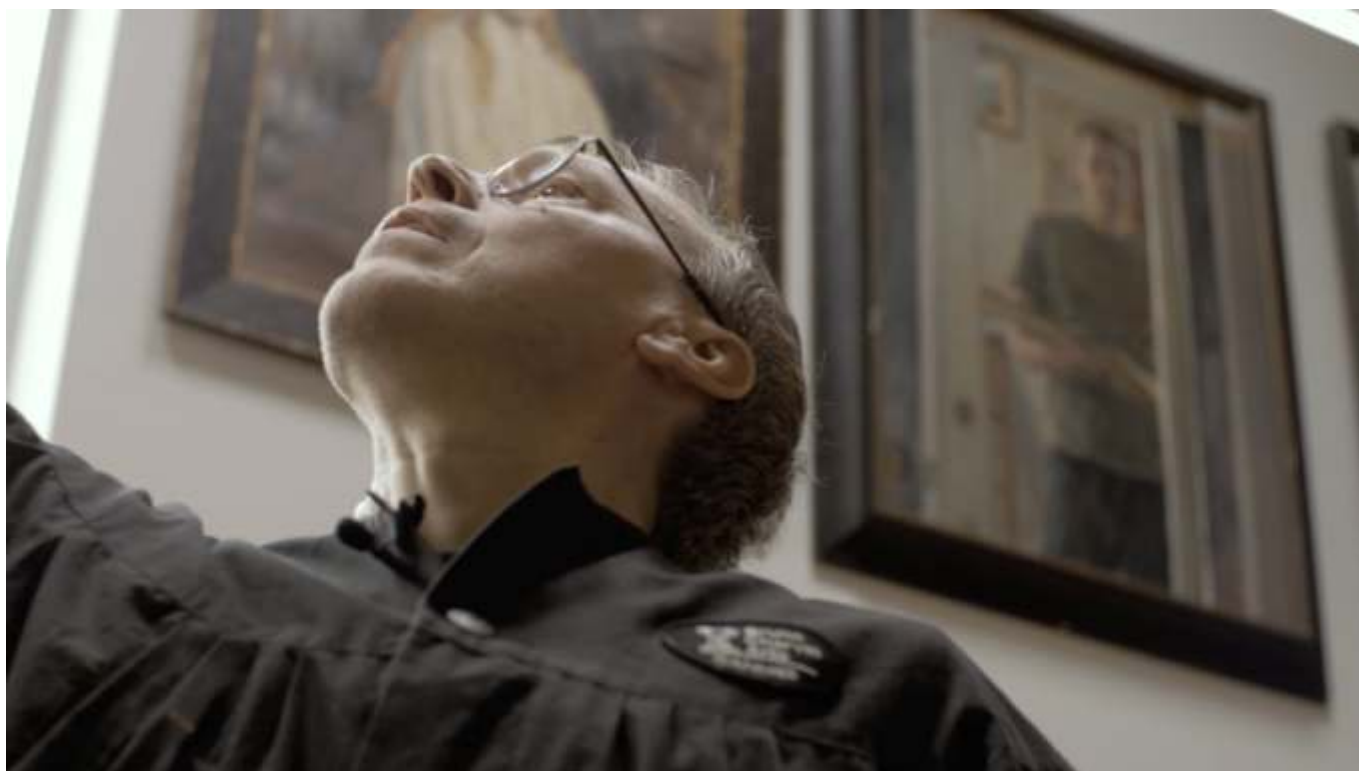
Keskkooli lõpetades ma mõtlesin, et kunstinstituuti saan ma nii kui nii sisse. Kõlab uhkeldades, aga nii ma tookord mõtlesin. Äkki peaks valima

Aapo Pukk segamas värve paletil.

Kaader dokumentaalfilmist, mille Hõbe Ilus ja Mihkel Oksmann toovad vaatajate ette 2022. aastal.

toimuvad näiliselt lihtsalt

Pintsel pikalt käes ja teravdatud üheks väikeseks tõmbeks.

Kaader filmist

hoopis mõne raske eriala? Selline mõttemäng käis korraks peast läbi. Muidugi läksin ma ikka loomulikku teed pidi, kunstniku teed pidi.

Kas hilisemas elus pole Sul kunagi tekkinud mõtet, et oleks võinud teha hoopis midagi muud?

Naljaga pooleks ja mingisuguse ajutise soovina oli mul algklassides mõtte saada kas korstnapühkijaks või klouniks. Hiljem käisid mõtted näitlemise üle. Minu nõukogudeaegne Eesti, meil polnud televiisorit ja raadio ilmus meie ellu, kui olin seitsmendas klassis, ja siis Emajõe ääres turu lähedal vene tsirkus oma suure telgiga – need olid minu jaoks erutavad asjad, kuidas klounid ja akrobaadid seal tegutsesid ja kuidas tunnisõit käis. Teine suur teema oli Vanemuise teater. Vähesed korrad kui sinna sai, sealne laval toimuv mõjutas mind tugevalt.

Samuti Vallikraavi tänava kunstimuuseum – erakordselt ilus asukoht, Tartu õhetav valgus vaatab akendest sisse ja silmapiiri ei näe. Käisime emaga kõikidel näitustel, ja kui selline esteetika läheb sinu sisse ja sa näed kogu tollase aja maalikunstnike tippusid, sa harjud selle kunsti-

pildiga. Kõnnime emaga pildi juurest pildi juurde, ta sosistab mulle kõrva: „Leia oma lemmik ja kirjuta see pärast külalisteraamatusse, tagasiteel arutame selle üle!“

Otsustasid valida portreekunsti. Mis on inimene, et ta Sind paelub?

Võib öelda, et portree on kõige raskem žanr. Kes valdab portreed, sellele pole ükski muu žanr raske, aga vastupidist peaaegu et polegi. Jõuame sinna, et Jumal on loonud inimese oma näo järele. Nägu ei ole siin ainult ninast lõuani või silmadest juuksepiirini, vaid inimene tervikuna. Inimene on heas mõttes proportsioonide keskpunkt. Portreekunstnik teab, et me kõik oleme tohutult erinevad. Selge on ka see, et me kõik kõigume ära sellest ideaalsest algusest, keskpunktist. Mind aga huvitab just see ärakõikumise protsent, sealt hakkab personaalsus. Inimest luues teadis Jumal seda ette. Minu arvates uurib Jumal ka iseennast oma loomingu kaudu. Ta mõtleb: „Ahah, minust kaugenedes saavad asjad selliseks minna“ – ja siis ta tõmbab meid enda juurde tagasi.

Sinu töid on saatnud kõrged rahvusvahelised tunnustused. Mis

muudab ühe portree erakordseks?

Rahvusvaheliste tunnustuste saamisel on mulle korduvalt esitatud küsimus: „Kuidas sa suutsid minna kaugemale kui sarnasus, äratundmine?“ Portreekunstnik on üks väheseid elukutseid, kus me saame niimoodi mõelda. Ilmselt ka muusik, kirjanik ja kirikuõpetaja. Kui sa oled professionaal, siis sellelt pinnalt on mõnes mõttes ka tehniliselt võimalik kokku panna üks võidupilt. Teine lähenemine on see, et sa leiad oma tööde rivist selle, mis võis õnnestuda ja ajas vastu pidada – ja saadad selle võistlusele. Portreed tehes mul aga puudub selle üle kontroll, puudub isegi lähiajal pärast pildi lõpetamist. Seda näen alles hiljem. Mul tekib korraga vastutus portreekunsti tandrill tegutsemiseks. Samas saan aru, et ma ei taha ju lihtsalt võitma minna, vaid pakkuda midagi, millega teised ei tegele või millega ise pole seni tegelenud. Ühel päeval jõuad arusaamisele, et auhindu on küll tore saada, aga selle juures ei tohi kaotada iseennast.

Kuidas kulges Sinu tee Jumala juurde?

See ei ole olnud üks hetk, mille järel

Joel Luhamets 27. augustil 2020: „Mina tellin sinult kaks maali!“

Foto: Aapo Pukk

ma kloostri väravatest enam välja ei lähe. Aga tänu pikale läbimurdmisele olen ma iseennast õppinud Jumala silmis tundma ja tasapisi õppinud ka Jumalat tundma. Me ju teame kristlastena, et tuleb moment, mil sa küsid: „Kas ma tõesti annan kõik ära Jumala kätte? On see võimalik? Aga äkki tahab siis Jumal minu käest seda, mida ma ise ei taha?“ Täna sellel päeval on minu siiras soov, et Jumala tahtmine sünniks mu elus.

Lapsena olin tubli-tubli-tubli, aga siis teismelisena sattusin äkki olukorda, kus ma ei olnud enam tubli ja ometigi hoidis miski mind püsti. Viieteistkümne aastana kõndisin sellest samast Pauluse kirikust mööda ja oli umbes selline tunne: punakaspruunid tellised, see torn, see ligipääsmatus, see au, mis seal on ja mida mina väärt ei ole... Kas see ongi määratud nii olema? Hiljem tuli hetk, mäletan seda selgelt, vaatasin sinisesse taevasse ja ütlesin: „Kõikide aegade kõige kõrgem jõud, kui sa oled olemas, siis aita mind siit välja ja tee minu elust meistriteost!“ Seal läks edasi juba tõusujoones. Muidugi tulid uued raskused, esimene raskus olin mina ise, teised raskused, teised inimesed. Jälle õpid iseennast ja Jumalat tundma. Jumal tänatud, et olen sellest kadalipust läbi tulnud ja siiani välja jõudnud!

Kuivõrd tähtis on Sinu jaoks kogudusse kuulumine?

Erakordselt tähtis. Esimene teadlik maandumine oli vene õigeusu kirikus. Tundus, et nüüd on kõik korras. Seal läks aga edasi nii, et minu abikaasa Helge, kellega üle kahekümne aasta tagasi kohtusime, oli Tallinna Kalju Baptistikoguduse liige, samuti tema vanemad. Nii maandusin Kalju kogudusse ja Meego Rimmelist sai minu esimene pastor. Täna oleme abikaasaga Oleviste koguduse liikmed. Mul on tohutult hea meel, et ma ei jäänud kirikust või kogudusest eemale. Ma olen algusest peale selle ära otsustanud, et ma tahan kogudusse kuuluda.

Kuidas sündis ja arenes mõte maalida Pauluse kirikusse? Mida see Sinu jaoks tähendab?

Olen viimase kümne aasta jooksul üles maalinud peaaegu kõik piiskopid ja peapiiskopid Eesti luterliku kiriku konsistooriumi saali. Küllap see on olnud sellitöö, mis on võimaldanud äratada usaldust.

Aasta tagasi augustis maalisin Joel Luhametsa Pauluse kiriku altari ees kõrgendikul. Maalimise käigus me vestlesime palju, Joel tegi otsa lahti ja küsis: „Huviatav, kuidas tänapäeval on kiriklike maalide tellimisega, kas selliseid kunstnikke on olemas?“ Mina hakkasin aktiivselt kaasa

mõtlemata, et kas saab olla olemas ajastut, mil kirik on valmis tellima, aga kunstnikud ei ole valmis? Või on olemas kunstnikke, kes teevad kiriklike maale, kuid kirik pole valmis? Küllap need mõlemad pooled on Jumala käes, nii et janu tekkimine ja janu kustutamine toimub üheaegselt. Siis tuli meelde Jüri Arraku „Kristus“ Halliste kirikus ja Joel Luhametsa selja taga vaatab vastu soome kunstniku Kuutti Lavoneni altarimaal. Aga seda on isegi väikese Eestimaa jaoks ilmselt suhteliselt vähe. Kunstnikud võiksid rohkem vaimsetel või kiriklikel teemadel maalida, mis ei tähenda, et nad ei teeks seda, aga üks asi on, kui ma teen oma vaimseid pilte ja teine asi on, kui ma täidan kiriklikku tellimust konkreetselt Piibli teemal.

Ütlesin siis Joelile, et üks kunstnik seisab sinu ees, kelle igatsus on midagi sellist teha ja kes on selle pärast palvetanud. Sõnastasin Joelile selle, mis oli pikemat aega minu sees istunud. Selle peale ütles ta: „Ma tellin sinult!“ Sekunditki mõtlemata vastasin: „Ma tahan seda teha!“ Joel tunnistas hiljem, et ta oli üllatunud, et see nii kiiresti käib, ja mina olin mõnes mõttes üllatunud, et kas nii see saabki toimuda?! Suured asjad toimuvad näiliselt lihtsalt.

Sealt edasi algas muidugi keeruline

aeg, aasta. Kõik on kaalul: sinu kunstniku kreedo, Jumala tahtmine, terve kogudus – ja mitte ainult Pauluse kogudus, vaid kogudus kui kõik meie kaasajas elavad usklikud.

Evangeeliumid Jeesuse välimust ei kirjelda. Mis aitas Sul otsustada, millist Jeesust kujutada?

Esimeses Moosese raamatus öeldakse, et Jumal lõi inimese oma näo järele. Kui ma nüüd vaatan endale otsa, vaatan oma kaaslastele otsa, vaatan otsa sellele nii öelda inimmaterjalile, mis mind iga päev ümbritseb või minu töödelt vastu vaatab ja keda ma olen uurinud aastakümneid, siis saan ma ju tagurpidi vähemalt visuaalselt uuesti Jumala kokku panna!

Siin on olemas mitu teed. Kas ma läheneksin ülimalt autentselt nagu hakkaksin täna filmi lavastama? Otsin üles koopamaalingud esimesest sajandist peale Kristust, kus tuleb välja hoopis lühikeste lokkis juustega, tumeda peaga rõõmus noormees, kellel on lammastõlgadel? Esimesel aastatuhandel lepitakse kokku kaanonites, sealt tulevad Kristuse näod. Erilist sümpaatiat avaldavad need pildid, mille kohta käivad legendid, et inimkäsi ei ole seda puudutanud. Lõpuks jõuan ma tagasi oma lapsepõlvekoju, kus on raamat „Kõrgrenessansi suurmeistreid Itaalias“, mustvalge, õhuke, ja mille esikaanel on Leonardo da Vinci „Mona Lisa“ ja sees detail Tiziani maalist „Maksuraha“, kus variser näitab Jeesusele teenarit. See on minu lapsepõlve pilt Kristusest!

Selge on see, et ma ei saa minna kõiki teid pidi korruga. Ma ei saa minna kõiki rahuldama – ja oma süda, oma igatsus jääb täitmata. Kui ma läheksin kõiki teid pidi, siis, arvan, enamus ei oleks rahul, ja lõpuks ma ise ka ei oleks rahul. Kas ma suudaksin lõpuni seista võõra pildi eest? Ja nii ma jõudsin ühte kokkuvõttesse: mine ausalt oma nägemust pidi! Otsi enese seest üles pilt Jeesusest! Mis sest, et sa oled oma ajastu laps. Mis sest, et need pildid olid kõik juba varem sinu sees. Kui viiekümne või saja aasta pärast selgub, et minu pilt oli ajastu eksitus, siis ta kuulub ometigi sinna aega ja on aus pilt sellest ajast.

Kuidas leidsid Jeesuse modelli? Kuidas toimus ülejäänud töö?

Loomulikult vajasin prototüüpe, sest ma olen naturis maalija. Tellisin õmblejatelt ajastu riided, tellisin ateljeesse samasuguse krohvitud seinaga nagu Pauluse kirikus, et modell saaks seista selle ees. Hankisin ka nukud, mida saab riietada ja poosidesse panna, et kanga voldid oleksid paigas. Samaaegselt, kõrval, seisid päris inimesed. Sama poos, sama

valgus – küünlavalgus alt, eest ja ülevalt valgus... Võiks ju öelda: Aapo, mis sa jamad, sa ju oskad maalida, tee peast need asjad! Jah, teen küll, aga ma tahan kõigepealt näha, kuidas see päriselt välja näeb! Mulle meeldib materjali läbi töötada ja alles siis öelda, et ma ei vaja enam materjali.

Vajaliku tüpaži leidmiseks otsusta-

Esimene visand Ülestõusnud Kristusest, mille Aapo joonistas samal õhtul pärast Joel Luhametsa ettepanekut.

Ettepanekust erutatuna und ei tulnud. Aapo pani hotellitoas põlved maha ja vastusena palvele hakkasid tema silme ette kerkima esimesed visioonid. Visand Jeesuslapsest koos Maarjaga.

sin kirjutada Facebooki, et ma otsin Eestimaalt Kristuse näoga meest. Seal tuli üle kolmekümne vastuse. Fotodega, kommentaaridega. Esimeses kirjas, mille sain, öeldi: „Mina tean ühte Kristuse näoga meest, ta elab Saaremaal, tema nimi on Jon Ender“. Kümme minutit hiljem oli mul tema telefoni number, tema foto – ja kaks päeva hiljem olin tema

kodus. Tema jäigi lõpuks.

Nüüd aga tuleb üks imekoht. Kui me vaatame seda maali Jeesusest ja vaatame seda modelli päriselust, siis absoluutne sarnasus puudub. Aga ma ei tee sellest numbrit, pigem olen selle üle õnnelik, sest ma tegin nii nagu süda ja käsi juhatasid. Sain aru, et kogu senise elu olen ma maalinud inimest nii nagu ta väljast minuni

tuleb. Püüan teda kopeerida, tema tundmust pildi peale panna. Nüüd aga sain ma korraga aru, et ei tulegi enam väljast, vaid hoopis seestpoolt! Vaatan üllatusega ja märkan, et ta tuleb nagu on tahtnud ise tulla! Loomulikult ma palvetasin kogu aeg, et minu inimlik mina ei läheks sinna mitte midagi tegema. Et iga pintsliliigutus oleks Pühast Vaimust kantud.

Räägi palun Maarja ja Jeesuslapse maalist!

Kui ma olin jõudnud Saaremaale Jeesuse prototüübi koju, siis küsisin, et kes võiks olla Maarja. Sain vastuseks, et siin samas Tornimäe kiriku preestri tütar Maaria (just i tähega) on väga Maarja nägu. See tundus mulle asjaolude kokkulangemisenä. Sel päeval pildistasime Saaremaal Ülestõusnud Kristust ja Maarjat, kelle käed on nii nagu hoiaks Jeesuslast süles. Maaria Treima käis korduvalt Tallinnas mulle poseerimas. Hiljem, kui aru sain, et nüüd tuleb leida väike laps, kes Maarjale sülle istuks. Ja mul on kodus kasvamas kolme (siis kahe ja poole) aastane tütar Nora. Ja kuidas ma saan Maariat kogu aeg siia ateljeesse poseerima? Siis oligi asjade loogiline käik, et Maarja riiete sees istus lõpuks mu abikaasa Helge ja süles meie tütar Nora. Algne poos ja hoiak tuli aga enam vähem sellest esimesest Saaremaal käigust. Nora pidas iga maalimiseseansi, kuskil 40 minutit, kenasti vastu. Prožektorid töötasid ja issi maalits. Inimesed reaalsest elust olid kui märgid, mille sees käis Jumala otsimine.

Milliste mõtetega lähed vastu maalide avamise päevale?

Ma arvan, et see teekond on juba toimunud. Meil tuleb nüüd lihtsalt nendesse vaimsetesse sussidesse astuda, maalide ees seista, need avada. Kirikuõpetajad pühitsevad maalid, kogudus võtab vastu. See on suur asi, aga mina ei tahaks siin olla tooniandja. Olen oma töö teinud. Mis sealt kõlama hakkab, on juba koguduse teema. Parem oleks see avalikkuse ette astumine jätta hästi avatuks.

Ma pean oluliseks ka seda, et Alar Nurkse KUMU konserveerimise osakonnast on olnud algusest peale maalide sünni juures, et tehniliselt ei saaks midagi valesti minna. Mai Levin, kunstiteadlane, kes on mu ateljees maalide käekäigul silma peal

hoidnud, ütles kord: „Aapo, te olete portretistina inimesi veidi idealiseeriv, aga kirikusse see sobib ideaalselt ja ilmselt ei jää see viimaseks kiriku tellimuseks!“ Mai Levini sõnadele mõeldes olen ma muidugi nõus, aga avastan samas, et kiriku seinte vahel mu maalid ei lähe veelgi idealiseerivamaks, vaid vastupidi, siia on tavalise inimese kargus sisse jäänud. Inimene meid ümbritsevast maailmast saab kirikusse saabudes kauni- maks ja samas toob oma päris mina kirikusse kaasa.

Kas Pauluse koguduses tehtud tööd on toonud tulevikuks uusi mõtteid?

Huvitav on see, et mul on olnud hiljem mõned portreed, tellimused, mille puhul inimesed ütlevad oma pilti vaadates: „Kuule, mina olen küll Pauluse moodi“ või „Mina, vaata, ma olen mõne Kristuse jüngri moodi.“ Loomulikult hakkab mu silme ette kerkima „Püha õhtusöömaae“.

Jah, kes ei tahaks olla kirikutele maaliv kunstnik! See on nii suur unistus, et ma ei julge seda sõnadesse panna. Ma sooviks, et see tuleks oma loomulikult kombel. See on nagu laps sünnib su ellu. Ja kui sünnijärgselt küsida: „Kas te tahaksite veel lapsi saada?“, siis jah, küllap ma tahaksin, aga ma tahaksin neid rahulikult

saada. Igatsus on, aga ma ei saa oma eluringist välja astuda. Ma olen valmis ka selleks, et ühtegi tellimust kiriku poolt enam ei tule. Kuid ma olen valmis ka selleks, et Aapo, sinu ateljee saabki edaspidi olema kirikus! Olen valmis asjade loomulikuks käiguks.

Samas, tõsi, Pauluse kiriku maalide avamise hetkeks olen ma viiskümmend üheksa aastat vana. Siin ma olen, üks nendest Eestimaa kunstnikest, kes tahaks rammu katsuda! Vahel me palvetame, et Jumal, anna mulle seda või Sinu tahtmine sündigu, kuid ühel hetkel võiks öelda: „Aapo, sina oledki Tema tahtmine. Sinu soovid ja igatsused ja valmisolek ongi Jumala tahtmine. Ära suru seda maha! Praegu sinu palve saigi lihaks!“ Seetõttu lähemad kümme aastat aktiivset maalimist mulle kohutavalt meeldiks! Uurida edasi Piiblit, Jumalat, inimest – ja maalida seda nii, et meie järel tulevad inimesed saaksid uurida Piiblit, Jumalat, iseennast.

Mida soovid Pauluse koguduse liikmetele, neile, kes seisavad kirikus maalide ees?

Kirikus on aega terve igavik neid maale vaadata. Kui need oleksid tavalised pildid, siis juhtub see, nagu

ma tavaliselt ütlen portree tellijale: „Ärge probleemitsege väga selle ülikonna värvi pärast või selle raami pärast. Kahe aasta pärast muutub see osaks tapeedist teie seinal. Jääb ainult näolapp. Ja lõpuks, kui te väga suur kunstitarbija ei ole, jäävad ainult silmad ning kõige lõpuks jääb ainult tunne.“

Soovin, et vaatajad läheksid nende maalide ette lihtsalt empaatiaga. Mõelge, mida kunstnik võis mõelda, kui ta seda tööd tegi. See on üks aspekt. Teine on: andke endale aega. Mind ennast on need maalid juba rahule jätnud. Viimased kolm kuud nad enam ligi ei lase. Ühel päeval oli raske hetk, ja korraga ma tabasin, et palvetan iseenda maalitud Kristuse poole ja vaatan Talle silmadesse. Need pildid elavad ikkagi oma elu, lähevad minu käest ära, ja Jumal tänatud, et lähevad. Nad on tulnud mitte minu käest ja lähevad sinna tagasi – mitte minu kätte. Niisiis soovin: andke aega, olge nagu avatud aken!

Küsitles Marek Roots

Jon Ender poseerib ateljees 24. mail 2021. a.

Foto: Aapo Pukk

Jumalateenistused

10. okt kell 10 lõikustänapüha.
17. okt kell 10.
24. okt kell 10.
31. okt kell 10 usupuhastuspüha.
2. nov kell 17 kolumbaariumi
palvus.

7. nov kell 10.

Ülekanded jumalateenistusest on Pereraadios, Youtubes ja Facebookis.

Kirikus on avatud kaks **mängutuba**, kus on võimalik jumalateenistust jälgida ekraani ja kõlarite abil.

Koguduse elu nädala sees

Piiblitunnid kolmapäeviti kell 17.

Taizé palvused neljapäeviti 17.30.

Leeritunnid esmapäeviti kell 18.

Piibliringid:

E. 4. okt kell 15.30 (Liive)
T. 5. okt kell 17.00 (Merike)
P. 10. okt kell 11.45 (Juta)
E. 11. okt kell 15.30 (Liive)
N. 14. okt kell 18.00 (Randon)
R. 15. okt kell 17.00 (Aino)
E. 18. okt kell 15.30 (Liive)
T. 19. okt kell 17.00 (Merike)
P. 24. okt kell 11.45 (Juta)
E. 25. okt kell 15.30 (Liive)
N. 28. okt kell 18.00 (Randon)
R. 15. okt kell 17.00 (Aino)
E. 1. nov kell 15.30 (Liive)
T. 2. nov kell 17.00 (Merike)
P. 7. nov kell 11.45 (Juta)
E. 8. nov kell 15.30 (Liive)
N. 11. okt kell 18.00 (Randon)
R. 12. nov kell 17.00 (Aino)
T. 16. nov kell 17.00 (Merike)

Noorteõhtud neljapäeviti kell 19.

Info: Meribell Mõttus, tel 5309305.

Kantselei, kirik ja kolumbaarium on avatud E-R 10-17, L 10-14, P 9-10, telefon 5550 6363.

Liikmeannetusi saab teha kantseleis või ülekanedega. Arve nr: EE282200 221005105336, saaja: EELK Tartu Pauluse kogudus.

Raamatupood E-R 10-18, kontakt: pauluseraamatupood.ee, 55506323, pauluse.raamatupood@eelk.ee

Supiköök E-L 11-13.

Uus piibliring

Neljapäeval, 14. oktoobril kell 18.00 alustab kiriku tiibhoones tegevus uus piibliring, mis on mõeldud noortele täiskasvanutele. Piibliringi juhatab koguduse liige Randon Värsi, esialgu on lubanud talle abiks olla abiõpetaja Marek Roots. Üheskoos hakatakse lugema Luuka evangeeliumi.

Pühapäevakool

Pühapäevakool laupäeviti kell 11:

2–4 aastased (Eleri Luhamets)

5–6 aastased (Nelli Vassila

ja Aleksander Erstu)

I–II klass (Katrin Kull ja Pirjo Roots)

III–V klass (Anu Seppa ja Heli Lätt)

VI–VIII klass (Katrin Burman)

Laulukoorid

Naiskoor kolmapäeviti kell 18.15.

Kammerkoor teisipäeviti kell 18.15.

Lastekoos laupäeviti kell 10.00.

Kõik uued lauljad on teretulnud!

Kontserdid

K. 6. okt kell 19 Vox Clamantis. Kavast: A. Pärt „Kanon Pokajanen“. Piletid 23€/19€/17€

K. 27. okt kell 18 Haridusfestivali kontsert.

L. 30. okt kell 16 Eesti Naislaulu Seltsi kontsert „Eesti Lauljate Liit 100“ tähistab 100 aasta möödumist Kooriühingu eelkäija loomisest. Sisepääs tasuta.

T. 2. nov kell 19 Tartu noortekoos.

Otsime abilisi

Oleme tänulikud vabatahtlikele abilistele, kes on jumalateenistuste ajal kordamööda aidanud lapsi valvata.

Selleks, et graafiku koostamine oleks kergem ja head abilised endale liiga suurt koormat ei võtaks, on vaja leida rohkem abilisi. Kui sa tunned, et võiksid mõnel pühapäeval olla abiks lastega tegelemisel, võta julgesti ühendust koguduse õpetajaga!

Leinarühm

Teisipäeval 2. novembril kell 18 alustab taas Pauluse koguduse leinarühm. Oodatud on kõik, kes on kaotanud lähedase ning tunnevad, et lein vajab jagamist. Kogudusse kuulumine pole selle juures eeldus.

Soomes väljatöötatud programmi alusel saadakse kokku üle nädala kuuel korral. Jagatakse leinakogemusi ning õpitakse elama muutunud tegelikkuses. Leinarühma õhkkonda iseloomustab konfidentsiaalsus ja üksteise tunnete austamine. Senised kokkupuuted leinajatega näitavad, et leinarühm võib saada oluliseks toetuspunktiks oma kaotusvalu mõtestamisel ja sellega leppimisel.

Rühma juhendavad Nelli Vassila ja Tiiu Saupõld. Osalemiseks palume eelnevalt registreeruda tel 58519514 (Nelli) või nelli.vassila@gmail.com. Koguneme kiriku krüptisaalis. Rühmas osalemine on tasuta.

100 aastat tagasi peeti Tartu Pauluses sisemisjoni püha

Eesti Sisemisjoni Selts asutati 16. septembril 1919, selle Tartu osakond 7. juunil 1920. Seltsi eesmärk oli aidata kaasa kristliku elu edenemisele ilmalikustuva ühiskonnas.

23. ja 24. oktoobril pidas Sisemisjoni Selts Tartus oma aastapäeva. Päev algas jumalateenistustega kõikides kirikutes. Pauluse kirikus jutlustas EELK piiskop Jakob Kukk. Rahvast oli kirikus palju. Mõnigi lootis näha piiskoppi tema uues ametirüüs. See lootus ei täitunud, sest piiskop ainult jutlustas ja kandis seetõttu harilikku talaari.

Pauluse koguduse koor laulis jumalateenistusel kolm laulu. Koorijuht Peeter Kivi sai oma tahtmise, kuigi ta oli abiõpetaja Gunnar Knüppferiga vaielnud repertuaari üle. See varjutas meeoleolu ja laulmine ei õnnestunud nii hästi nagu oleks tahtnud. Puudu olid ka paremad lauljad, kes olid maale läinud. Seetõttu hakkas sopran kromaatilistes käikudes vajuma.